

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. kovo 24 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) 2015/848 – Nemokumo bylos – 3 straipsnio 1 dalis – Tarptautinė jurisdikcija – Skolininko pagrindinių interesų vietos perkėlimas į kitą valstybę narę pateikus pareiškimą dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo“

Byloje C-723/20

dėl *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) 2020 m. gruodžio 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. gruodžio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Galapagos BidCo. Sàrl

prieš

DE, kaip *Galapagos SA* likvidatorių,

Hauck Aufhäuser Fund Services SA,

Prime Capital SA

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai I. Jarukaitis (pranešėjas), M. Ilešič, D. Gratsias ir Z. Csehi,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Galapagos BidCo. Sàrl*, atstovaujamos *Rechtsanwalt W. Nassall*,
- DE, kaip *Galapagos SA* likvidatoriaus, atstovaujamo *Rechtsanwalt C. van de Sande*,
- *Hauck Aufhäuser Fund Services SA* ir *Prime Capital SA*, atstovaujama *Rechtsanwalt R. Hall*,

* Proceso kalba: vokiečių.

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller, M. Hellmann ir U. Bartl,
- Europos Komisijos, atstovaujamos S. Grünheid ir S. Noë,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19; klaidų ištaisymai OL L 349, 2016 12 21, p. 11 ir OL L 211, 2020 7 3, p. 23) 3 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Galapagos BidCo. Sàrl* ginčą su DE, kaip *Galapagos SA* likvidatoriumi, *Hauck Aufhäuser Fund Services SA* ir *Prime Capital SA* dėl pareiškimo iškelti *Galapagos* nemokumo bylą Vokietijoje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Susitarimas dėl išstojimo

- 3 Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7, toliau – Susitarimas dėl išstojimo) 67 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Jungtinėje [Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos] Karalystėje, taip pat valstybėse narėse su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais toliau nurodytos nuostatos taikomos taip:

<...>

- c) [Reglamentas 2015/848] taikomas nemokumo byloms ir to reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nurodytiems ieškiniams, jei pagrindinė byla buvo iškelta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos;

<...>“

- 4 Susitarimo dėl išstojimo 126 straipsnyje numatyta:

„Nustatomas pereinamasis, arba įgyvendinimo, laikotarpis, kuris prasideda šio Susitarimo įsigaliojimo dieną ir pasibaigia 2020 m. gruodžio 31 d.“

Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000

- 5 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto [nemokumo] bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191), panaikinto Reglamentu 2015/848, 3 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta:

„Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto [nemokumo] bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė [Įmonės arba juridinio asmens atveju preziumuojama, kad jos (jo) pagrindinių interesų vieta yra jos (jo) registruotos buveinės vieta, jei nėra įrodymų, kad yra priešingai].“

Reglamentas 2015/848

- 6 Reglamento 2015/848 1, 3, 5, 8, 23, 27, 29, 33 ir 65 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(1) 2012 m. gruodžio 12 d. [Europos] Komisija priėmė [Reglamento Nr. 1346/2000] taikymo ataskaitą. Ataskaitoje daroma išvada, kad iš esmės reglamentas veikia gerai, tačiau pageidautina pagerinti tam tikrų jo nuostatų taikymą siekiant veiksmingiau administruoti tarpvalstybines nemokumo bylas. Kadangi tas reglamentas buvo kelis kartus iš dalies keistas ir turi būti padaryta papildomų pakeitimų, siekiant aiškumo jis turėtų būti išdėstytas nauja redakcija;

<...>

(3) tam, kad vidaus rinka veiktų tinkamai, reikia užtikrinti efektyvų ir veiksmingą tarpvalstybinių nemokumo bylų nagrinėjimą. <...>

<...>

(5) tam, kad vidaus rinka tinkamai veiktų, reikia vengti skatinti šalis perkelti turtą ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnio teisinio reglamentavimo visų kreditorių bendrai nenaudai [(*forum shopping*)];

<...>

(8) siekiant padidinti tarpvalstybines pasekmes sukeliančių nemokumo bylų veiksmingumą ir efektyvumą [operatyvumą], reikalinga ir tinkama, kad nuostatos dėl jurisdikcijos, pripažinimo ir šioje srityje taikytinos teisės būtų numatytos Sąjungos priemonėje, kuri yra privaloma ir tiesiogiai taikoma valstybėse narėse;

<...>

(23) pagal šį reglamentą pagrindinę nemokumo bylą galima iškelti valstybėje narėje, kurioje yra skolininko pagrindinių interesų vieta. Ta byla yra universalus pobūdžio ir apima visą skolininko turtą. <...>

<...>

(27) prieš iškeldamas nemokumo bylą, kompetentingas teismas turėtų savo iniciatyva įvertinti, ar skolininko pagrindinių interesų vieta arba skolininko įsisteigimo vieta iš tikrųjų priklauso jo jurisdikcijai;

<...>

(29) šiame reglamente turėtų būti nustatytos tam tikros apsaugos priemonės, skirtos tam, kad būtų užkirstas kelias nesąžiningam ar piktnaudžiaujamam palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimui;

<...>

(33) tais atvejais, kai teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl nemokumo bylos iškėlimo, nustato, kad pagrindinių interesų vieta nėra jo teritorijoje, jis neturėtų iškelti pagrindinės nemokumo bylos;

<...>

(65) šis reglamentas turėtų numatyti, kad teismo sprendimai dėl juo reglamentuojamų nemokumo bylų iškėlimo, eigos ir užbaigimo bei teismo sprendimai, tiesiogiai susiję su nemokumo bylomis, būtų pripažįstami nedelsiant. Dėl to automatiškas pripažinimas turėtų reikšti, kad pagal valstybės narės, kurioje buvo iškelta byla, teisę kylančios bylos nagrinėjimo pasekmės turės tokią pat teisinę galią visose kitose valstybėse narėse. Valstybių narių teismų priimti sprendimai turėtų būti pagrįsti tarpusavio pasitikėjimo principu. Todėl nepripažinimo pagrindų turi būti tik tiek, kiek yra minimaliai reikalinga. Tuo remiantis turėtų būti sprendžiamas ir kiekvienas ginčas, kuriame dviejų valstybių narių teismai pareiškia turintys kompetenciją iškelti pagrindinę nemokumo bylą. Pirmojo teismo sprendimas iškelti bylą turėtų būti pripažįstamas kitose valstybėse narėse, nesuteikiant joms teisės tikrinti to teismo sprendimo.“

7 Pagal šio reglamento 2 straipsnio 7 punktą teismo sprendimas, kuriuo iškeliama nemokumo byla, apima bet kurio teismo sprendimą iškelti nemokumo bylą arba patvirtinti tokios bylos iškėlimą ir teismo sprendimą paskirti nemokumo specialistą.

8 Minėto reglamento 3 straipsnyje „Tarptautinė jurisdikcija“ nustatyta:

„1. Jurisdikciją iškelti nemokumo bylą turi valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismai (toliau – pagrindinė nemokumo byla). Pagrindinių interesų vieta – tai vieta, kurioje skolininkas nuolat administruoja savo interesus ir kurią gali nustatyti trečiosios šalys.

Įmonės arba juridinio asmens atveju preziumuojama, kad jo (jos) pagrindinių interesų vieta yra jo (jos) registruotos buveinės vieta, jei nėra įrodymų, kad yra priešingai. <...>

2. Jei skolininko pagrindinių interesų vieta yra valstybės narės teritorijoje, kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją iškelti tam skolininkui nemokumo bylą tik tuo atveju, jei tos kitos valstybės narės teritorijoje yra jo įsisteigimo vieta. Tokios bylos pasekmės gali apimti tik tą skolininko turtą, kuris yra pastarosios valstybės narės teritorijoje.

3. Tais atvejais, kai nemokumo byla iškelta pagal 1 dalį, visos pagal 2 dalį vėliau iškeltos bylos laikomos šalutinėmis nemokumo bylomis.

<...>“

9 To paties reglamento 4 straipsnio „Jurisdikcijos tikrinimas“ 1 dalyje numatyta:

„Teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl nemokumo bylos iškelimo, savo iniciatyva patikrina, ar jis turi jurisdikciją pagal 3 straipsnį. Teismo sprendime, kuriuo iškeliamas nemokumo byla, nurodoma, kokiais pagrindais grindžiama teismo jurisdikcija, ir visų pirma tai, ar jurisdikcija grindžiama 3 straipsnio 1 ar 2 dalimi.“

10 Reglamento 2015/848 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bet kuris sprendimas iškelti nemokumo bylą, kuri priima jurisdikciją turintis valstybės narės teismas, kaip numatyta 3 straipsnyje, pripažįstamas visose kitose valstybėse narėse nuo to momento, kai sprendimas įsiteisėja valstybėje, kurioje iškelta byla.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 *Galapagos* yra kontroliuojančioji bendrovė su registruota buveine Liuksemburge. 2019 m. birželio mėn. ji nusprendė perkelti savo centrinę administraciją į Feramą (Jungtinė Karalystė). 2019 m. rugpjūčio 22 d. jos vadovai, paskirti 2019 m. birželio 13 d., kreipėsi į *High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division (Business and Property Courts, Insolvency and Companies list)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (prekybos ir nuosavybės teisių teismai, Nemokumo ir įmonių registras), Jungtinė Karalystė; toliau – *High Court*) su pareiškimu dėl nemokumo bylos iškelimo. Kitą dieną kreditorių, turinčių įkeistų akcijų, grupės iniciatyva šie vadovai buvo atšaukti ir vietoj jų paskirtas naujas vadovas. Jis įsteigė *Galapagos* biurą Diuseldorfe (Vokietija) ir nurodė jai atstovaujantiems advokatams atsiimti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo. Vis dėlto šis pareiškimas nebuvo atsiimtas, nes jam pritarė kreditorių grupė. 2020 m. gruodžio 17 d., kai buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, *High Court* dar nebuvo priėmęs sprendimo dėl šio pareiškimo.
- 12 2019 m. rugpjūčio 23 d. *Galapagos* pateikė *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas, Vokietija) dar vieną pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo; tas teismas tą pačią dieną priimta nutartimi paskyrė DE laikinuoju administratoriumi ir nurodė taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Vis dėlto 2019 m. rugsėjo 6 d. šis teismas, išnagrinėjęs kreditorių tiesioginį apeliacinį skundą, panaikino savo nutartį ir atmetė *Galapagos* pareiškimą kaip nepriimtina, motyvuodamas tuo, kad neturi jurisdikcijos.
- 13 2019 m. rugsėjo 6 d. kitos dvi bendrovės – *Hauck Aufhäuser Fund Services* ir *Prime Capital*, kurios yra *Galapagos* kreditorės, pateikė *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas) dar vieną pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo. 2019 m. rugsėjo 9 d. nutartimi šis teismas dar kartą paskyrė DE laikinuoju administratoriumi ir nurodė taikyti laikinąsias apsaugos priemones, konstatuodamas, kad tuo metu, kai buvo pateiktas šis pareiškimas, *Galapagos* pagrindinių interesų vieta buvo Diuseldorfe.
- 14 *Galapagos BidCo.*, kuri yra *Galapagos* patronuojamoji bendrovė ir kreditorė, kreipėsi į *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija), kaip *Galapagos* kreditorė, su tiesioginiu apeliaciniu skundu dėl 2019 m. rugsėjo 9 d. nutarties panaikinimo, nurodydama, kad

Amtsgericht Düsseldorf (Diuseldorfo apylinkės teismas) neturi tarptautinės jurisdikcijos, nes 2019 m. birželio mėn. *Galapagos* centrinė administracija buvo perkelta į Feramą. Kadangi 2019 m. spalio 30 d. nutartimi šis apeliacinis skundas buvo atmestas, *Galapagos BidCo.* kreipėsi į *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą.

- 15 Šis teismas nurodo, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas) pagrįstai pripažino savo tarptautinę jurisdikciją, nes 2019 m. rugsėjo 9 d. *Galapagos* pagrindinių interesų vieta buvo Vokietijoje. Be to, šis apeliacinis teismas konstatavo, kad pareiškimas dėl nemokumo bylos iškėlimo, su kuriuo kreiptasi į *High Court*, nėra šios jurisdikcijos kliūtis, nes, jo nuomone, principas, pagal kurį tarptautinės teismo jurisdikcijos negali pašalinti tai, kad laikotarpiu nuo pareiškimo pateikimo iki nemokumo bylos iškėlimo pagrindinių interesų vieta perkeliama į kitą valstybę narę, susijęs tik su teismo, į kurį pirmiausia kreiptasi, jurisdikcijos išlaikymu ir neturi jokios įtakos kitų teismų, į kuriuos vėliau kreiptasi, jurisdikcijai.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nuo Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalies išaiškinimo priklauso tai, kaip bus išnagrinėtas jam pateiktas skundas. Pirma, jo nuomone, apeliacinis teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad *Galapagos* pagrindinių interesų vieta yra Vokietijoje, jeigu šio reglamento 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad laikytina, jog bendrovės, kurios registruota buveinė yra pirmojoje valstybėje narėje, pagrindinių interesų vieta nėra antrojoje valstybėje narėje, kurios teritorijoje yra jos centrinė administracija, tuo atveju, kai ši bendrovė savo centrinę administraciją perkėlė iš trečiosios valstybės narės į antrąją valstybę narę, o pareiškimas dėl nemokumo bylos iškėlimo prieš tai buvo pateiktas trečiojoje valstybėje narėje ir sprendimas dėl jo dar nepriimtas.
- 17 Šiuo klausimu jis nurodo, kad Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrame sakinyje nustatyta, kad pagrindinių interesų vieta – tai vieta, kurioje skolininkas nuolat administruoja savo interesus ir kurią gali nustatyti trečiosios šalys. Jis pažymi, kad savo jurisprudencijoje, susijusioje su Reglamentu Nr. 1346/2000, Teisingumo Teismas konstatavo, kad pirmenybė teiktina atitinkamos bendrovės centrinės administracijos vietai, kurią galima nustatyti. Taigi, jo nuomone, reikia pritarti apeliacinio teismo išvadai, kad 2019 m. rugsėjo pradžioje *Galapagos* pagrindinių interesų vieta buvo Vokietijoje.
- 18 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar po to, kai Reglamentu 2015/848 nauja redakcija buvo išdėstytas Reglamentas Nr. 1346/2000, nustatant bendrovės skolininkės pagrindinių interesų vietą ir siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui esant tokioms aplinkybėms, kokios susiklostė jo nagrinėjamoje byloje, reikia taikyti konkrečius reikalavimus, kad būtų galima manyti, jog turi būti atsižvelgta į pagrindinių interesų vietos perkėlimą į kitą valstybę narę.
- 19 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, apeliacinis teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Vokietijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją dėl to, kad 2019 m. rugsėjo mėn. *Galapagos* pagrindinių interesų vieta buvo Vokietijos teritorijoje, jeigu Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad, pirma, valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta tuo metu, kai pateikiamas pareiškimas dėl nemokumo bylos iškėlimo, teismai ir toliau turi tarptautinę jurisdikciją iškelti šią bylą, jei skolininkas po šio pareiškimo pateikimo, bet prieš iškeliant tą bylą, savo pagrindinių interesų vietą perkelia į kitos valstybės narės teritoriją, ir, antra, valstybės narės teismų, į kuriuos pirmiausia kreiptasi, tarptautinės jurisdikcijos išlaikymas pašalina kitos valstybės narės teismų jurisdikciją nagrinėti naujus pareiškimus dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo.

- 20 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma pažymi, kad 2006 m. sausio 17 d. Sprendime *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39) Teisingumo Teismas išaiškino Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį taip, kad valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta tuo metu, kai skolininkas pateikia pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, teismas ir toliau turi jurisdikciją iškelti tą bylą, jeigu šis skolininkas po pareiškimo pateikimo, bet prieš iškeliant bylą, savo pagrindinių interesų vietą perkėlė į kitos valstybės narės teritoriją. Vis dėlto jam kyla klausimas, ar atsižvelgiant į tai, kad nauja to reglamento redakcija buvo išdėstyta Reglamente 2015/848, ši jurisprudencija vis dar yra reikšminga.
- 21 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš Reglamento 2015/848 ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad galima iškelti tik vieną pagrindinę nemokumo bylą ir kad visoms valstybėms narėms yra privalomas sprendimas iškelti tokią bylą, todėl šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatyta tarptautinė jurisdikcija laikoma išimtinė. Šio teismo teigimu, jeigu teismo, į kurį pirmiausia kreiptasi, jurisdikcijos išlaikymas nepašalintų kitos valstybės narės teismų tarptautinės jurisdikcijos nagrinėti naujus pareiškimus dėl nemokumo bylos iškėlimo, toks teismas, į kurį vėliau kreiptasi, pagrindinę nemokumo bylą galėtų iškelti sprendimu, kuris būtų privalomas teismui, į kurį pirmiausia kreiptasi, todėl pastarasis teismas nebegalėtų iškelti pagrindinės nemokumo bylos, o dėl to nebūtų galima veiksmingai išlaikyti išimtinės tarptautinės jurisdikcijos, kylančios iš Reglamento 2015/848 3 straipsnio ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos.
- 22 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nagrinėdamas jam pateiktą skundą turi daryti prielaidą, kad kreipimosi į *High Court* su pareiškimu dėl nemokumo bylos iškėlimo dieną Jungtinės Karalystės teismų tarptautinė jurisdikcija iškelti pagrindinę nemokumo bylą buvo nustatyta pagal Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalį, nes remiantis faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis grindžiamas šis skundas, *Galapagos* pagrindinių interesų vieta tą dieną buvo Jungtinėje Karalystėje.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento 2015/848] 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad bendrovės skolininkės, kurios registruota buveinė yra vienoje valstybėje narėje, pagrindinių interesų vieta nėra kitoje valstybėje narėje, kur yra jos centrinės administracijos vieta, kurią pagal objektyvius ir patikrinamus kriterijus gali nustatyti tretieji asmenys, tuo atveju, kai bendrovė skolininkė tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, šią centrinės administracijos vietą iš trečiosios valstybės narės perkėlė į antrąją valstybę narę, o trečiojoje valstybėje narėje buvo pateiktas pareiškimas iškelti jai pagrindinę nemokumo bylą, dėl kurio sprendimo dar nepriimta?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad:
- a) tos valstybės narės, kurios teritorijoje, pateikiant pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismai išlaiko tarptautinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl šios bylos iškėlimo, jeigu skolininkas po pareiškimo pateikimo, bet prieš priimant sprendimą iškelti bylą, savo pagrindinių interesų vietą perkelia į kitos valstybės narės teritoriją; ir

- b) toks valstybės narės teismų tarptautinės jurisdikcijos išlaikymas reiškia, kad kitos valstybės narės teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti naujų pareiškimų dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, kuriuos po to, kai skolininkas perkėlė pagrindinių interesų vietą į kitą valstybę narę, gauna šios kitos valstybės narės teismai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

- 24 Antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, išlaiko išimtinę jurisdikciją iškelti tokią bylą, jeigu skolininko pagrindinių interesų vieta perkeliama į kitą valstybę narę po to, kai buvo pateiktas šis pareiškimas, bet prieš šiam teismui priimant dėl jo sprendimą.
- 25 Pirmiausia pažymėtina, kad Teisingumo Teismo neklausiama, kaip Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais kvalifikuotinas ar kokių pasekmių sukelia skolininko pagrindinių interesų vietos perkėlimas prieš pat pateikiant pirmąjį pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo. Iš tiesų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad, kaip priminta šio sprendimo 22 punkte, dėl procedūrinių priežasčių jis iš esmės turi daryti prielaidą, kad pareiškimo iškelti *Galapagos* nemokumo bylą pateikimo *High Court* dieną ši vieta buvo Jungtinėje Karalystėje.
- 26 Kadangi šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai siekia sužinoti, ar Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies aiškinimu, būtent 2006 m. sausio 17 d. Sprendime *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39) Teisingumo Teismo pateiktu šio reglamento išaiškinimu, yra reikšminga aiškinant Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalį, iš pradžių reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš šio reglamento 1 konstatuojamosios dalies, juo nauja redakcija išdėstytas Reglamentas Nr. 1346/2000, kuris kelis kartus buvo iš dalies keistas. Pirma, kaip ir Reglamentu Nr. 1346/2000, Reglamentu 2015/848, kaip matyti iš jo 8 konstatuojamosios dalies, siekiama, be kita ko, padidinti tarpvalstybines pasekmes sukeliančių nemokumo bylų veiksmingumą ir operatyvumą, t. y. nuostatas dėl jurisdikcijos, pripažinimo ir šioje srityje taikytinos teisės numatyti Sąjungos teisės akte, kuris būtų privalomas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.
- 27 Be to, tam, kad vidaus rinka tinkamai veiktų, Reglamentu 2015/848, kaip ir Reglamentu Nr. 1346/2000, be kita ko, siekiama jo 5 konstatuojamojoje dalyje nurodyto tikslo vengti skatinti šalis perkelti turtą ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant sau palankesnės teisinės padėties ir pažeidžiant visų kreditorių interesus (*forum shopping*). Kaip matyti iš Reglamento 2015/848 29 konstatuojamosios dalies, šiuo tikslu visų pirma siekiama nustatyti apsaugos priemonės, kuriomis būtų užkirstas kelias tam, kad nesąžiningai ar piktnaudžiaujant būtų ieškoma palankiausio teismo.
- 28 Antra, Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalyje, kaip ir Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalyje, numatyta, kad jurisdikciją iškelti nemokumo bylą turi valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismai.

- 29 Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su Reglamente Nr. 1346/2000 nustatytą tarptautinės jurisdikcijos taisyklių aiškinimu, ir toliau yra reikšminga aiškinant Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 20 punktą).
- 30 Taigi konstatuotina, kad pagal Reglamento 2015/848 3 straipsnio 1 dalį išimtinė jurisdikcija iškelti pagrindinę nemokumo bylą suteikiama valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismams (pagal analogiją žr. 2011 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Rastelli Davide ir C.*, C-191/10, EU:C:2011:838, 27 punktą ir 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Wiemer & Trachte*, C-296/17, EU:C:2018:902, 23 punktą).
- 31 Be to, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, 2006 m. sausio 17 d. Sprendime *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39) Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta tuo metu, kai skolininkas pateikia pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, teismas ir toliau turi jurisdikciją iškelti šią bylą, jeigu šis skolininkas po pareiškimo pateikimo, bet prieš iškeldami bylą, savo pagrindinių interesų vietą perkelia į kitos valstybės narės teritoriją.
- 32 Šiuo klausimu to sprendimo 25 punkte Teisingumo Teismas, be kita ko, priminė Reglamento Nr. 1346/2000 tikslą, kuris yra tapatus Reglamentu 2015/848 siekiamam tikslui, t. y. vengti skatinti proceso šalis perkelti turtą ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnės teisinės padėties, ir nusprendė, kad šis tikslas nebūtų pasiektas, jeigu skolininkas galėtų perkelti savo pagrindinių interesų vietą į kitą valstybę narę laikotarpiu nuo pareiškimo iškelti nemokumo bylą pateikimo iki sprendimo iškelti šią bylą priėmimo ir taip nustatyti jurisdikciją turintį teismą bei taikomą teisę. Minėto sprendimo 26 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad toks jurisdikcijos perdavimas taip pat prieštarautų tikslui veiksmingai ir operatyviai nagrinėti tarpvalstybines nemokumo bylas, šiuo metu įtvirtintam Reglamento 2015/848 3 ir 8 konstatuojamosiose dalyse, nes kreditoriai turėtų pareigą visada reikšti reikalavimus skolininkui ten, kur jis nuspręstų daugiau ar mažiau nuolat įsisteigti, o tai praktiškai dažnai reikštų ilgesnį procesą.
- 33 Dėl klausimo, ar valstybės narės teismo, į kurį pirmiausia kreiptasi, jurisdikcijos išlaikymas reiškia, kad kitos valstybės narės teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti naujų pareiškimų dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, visų pirma konstatuotina, kad iš Reglamento 2015/848 3 straipsnio matyti, kad gali būti iškelta tik viena pagrindinė byla ir kad ji sukelia pasekmes visose valstybėse narėse, kuriose šis reglamentas taikomas (pagal analogiją žr. 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Eurofood IFSC*, C-341/04, EU:C:2006:281, 52 punktą).
- 34 Be to, pagal Reglamento 2015/848 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jo 27 konstatuojamąja dalimi, valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, turi savo iniciatyva išnagrinėti, ar turi jurisdikciją, ir šiuo tikslu patikrinti, ar skolininko pagrindinių interesų vieta, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnį, yra šioje valstybėje narėje (pagal analogiją žr. 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Eurofood IFSC*, C-341/04, EU:C:2006:281, 41 punktą). Šio reglamento 33 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad tais atvejais, kai teismas, kuriam pateiktas toks pareiškimas, nustato, kad pagrindinių interesų vieta nėra jo teritorijoje, jis neturi iškelti pagrindinės nemokumo bylos.
- 35 Galiausiai pagal Reglamento 2015/848 19 straipsnio 1 dalį bet kuris sprendimas iškelti nemokumo bylą, kurį priima jurisdikciją turintis valstybės narės teismas, kaip numatyta šio reglamento 3 straipsnyje, pripažįstamas visose kitose valstybėse narėse nuo to momento, kai sprendimas

- įsiteisėja valstybėje narėje, kurioje iškelta byla. Kaip nurodyta minėto reglamento 65 konstatuojamojoje dalyje, šis pripažinimas grindžiamas tarpusavio pasitikėjimo principu, pagal kurį reikalaujama, kad kitų valstybių narių teismai pripažintų sprendimą iškelti tokią bylą, nesuteikiant teisės tikrinti ją iškėlusio teismo vertinimo dėl savo jurisdikcijos (pagal analogiją žr. 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Eurofood IFSC*, C-341/04, EU:C:2006:281, 42 punktą).
- 36 Remiantis visais šiais argumentais darytina išvada, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, išlaiko išimtinę jurisdikciją iškelti tokią bylą, jeigu skolininko pagrindinių interesų vieta perkeliama į kitą valstybę narę po to, kai buvo pateiktas šis pareiškimas, bet prieš šiam teismui priimant dėl jo sprendimą, todėl jeigu pareiškimas tuo pačiu tikslu vėliau pateikiamas kitos valstybės narės teismui, šis teismas iš principo negali pripažinti savo jurisdikcijos iškelti tokią bylą, kol pirmasis teismas nepriėmė sprendimo ir neatsisakė jurisdikcijos.
- 37 Pagrindinėje byloje neginčijama, kad prieš kreipiantis į *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas) buvo kreiptasi į *High Court* su pareiškimu iškelti *Galapagos* pagrindinę nemokumo bylą. Taigi, siekdamas įvertinti *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas) sprendimo pripažinti savo tarptautinę jurisdikciją galiojimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti to pareiškimo pateikimo *High Court* pasekmes, atsižvelgdamas į šiame Teisingumo Teismo sprendime išdėstytus argumentus.
- 38 Atsižvelgtina ir į tai, kad pagal Susitarimo dėl išstojimo 67 straipsnio 3 dalies c punktą Reglamentas 2015/848 taikomas nemokumo byloms Jungtinėje Karalystėje ir valstybėse narėse su Jungtine Karalyste susijusiais atvejais, jeigu pagrindinė byla buvo iškelta iki šio susitarimo 126 straipsnyje nurodyto pereinamojo laikotarpio pabaigos.
- 39 Tad jeigu nagrinėjamu atveju reikėtų pripažinti, kad iki šio pereinamojo laikotarpio pabaigos, t. y. 2020 m. gruodžio 31 d., *High Court* nepriėmė sprendimo dėl pareiškimo iškelti pagrindinę nemokumo bylą, tai reikštų, kad pagal Reglamentą 2015/848 nebereikalaujama, kad dėl šio pareiškimo valstybės narės, kurios teritorijoje yra *Galapagos* pagrindinių interesų vieta, teismas atsisakytų pripažinti savo jurisdikciją iškelti tokią bylą.
- 40 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamentas 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, išlaiko išimtinę jurisdikciją iškelti tokią bylą, jeigu skolininko pagrindinių interesų vieta perkeliama į kitą valstybę narę po to, kai buvo pateiktas šis pareiškimas, bet prieš šiam teismui priimant dėl jo sprendimą. Todėl jeigu šis reglamentas ir toliau taikomas tam pareiškimui, kitos valstybės narės teismas, kuriam tuo pačiu tikslu vėliau pateiktas pareiškimas, iš principo negali pripažinti savo jurisdikcijos iškelti pagrindinę nemokumo bylą, kol pirmasis teismas nepriėmė sprendimo ir neatsisakė jurisdikcijos.

Dėl pirmojo klausimo

- 41 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamentas 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad laikytina, jog skolininkės pagrindinių interesų vieta yra valstybėje narėje, kurios teritorijoje įkurta jos centrinė administracija, nors ta administracija į šią valstybę narę buvo perkelta iš kitos valstybės narės po to, kai buvo pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, dėl kurio sprendimo dar nepriimta.

- 42 Iš atsakymo į antrąjį klausimą matyti, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, tokiomis aplinkybėmis neturi nagrinėti, ar skolininko pagrindinių interesų vieta yra šioje valstybėje narėje.
- 43 Šiomis aplinkybėmis nereikia atsakyti į pirmąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas pareiškimas dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, išlaiko išimtinę jurisdikciją iškelti tokią bylą, jeigu skolininko pagrindinių interesų vieta perkeliama į kitą valstybę narę po to, kai buvo pateiktas šis pareiškimas, bet prieš šiam teismui priimant dėl jo sprendimą. Todėl jeigu šis reglamentas ir toliau taikomas tam pareiškimui, kitos valstybės narės teismas, kuriam tuo pačiu tikslu vėliau pateiktas pareiškimas, iš principo negali pripažinti savo jurisdikcijos iškelti pagrindinę nemokumo bylą, kol pirmasis teismas nepriėmė sprendimo ir neatsisakė jurisdikcijos.

Parašai.